

Nyheter från förr

Publicerad: 15 november 2001

Författare: Fredrik Norman

Linde Bergslags sexmän år 1792Kungl. Maj:ts instruktion för hur sexmännen skall utföra sitt arbete i skogarna.

År 1792, den 2 mars hölls ett möte på Ramsbergs Gästgivaregård (Laga Bergstinget med Linde och Ramsbergs bergslager). Mötesdeltagarna tyckte att inget förtjänade mer uppmärksamhet än skogarnas vård. Kungl. Majt. hade tidigare, år 1741 skrivit ett brev till Rikets bergskollegium om uppsyningsmännens tillsättande och nu ville man bidra till noga efterlevnad. Huvudorsaken med dessa uppsyningsmän hade egentligen varit att få närmare insyn i svedningar, inlagor och hyggen. Nu hade emellertid skogarna försvagas genom för starka hemmansdelningar, och anläggande av torp på ställen som var direkt skadliga för skogen. Man ville nu lämna en utförlig instruktion för hur de utsedda sexmännen skulle utföra sitt arbete. Utsyningsmännen- eller sexmännen som de också kallades, skulle åta sig var sin trakt, eller vissa hyttelag eller byar.

De i trakten utsedda sexmännen var:

Sexman Bengt Tengman vid Grimsö som blev uppsyningsman över övre trakten av Ramsbergs socken eller Grimsö Hyttelag vid Resta By.

Sexman Erik Ersson i Östra Löa, som blev uppsyningsman över Löa Hyttelag och Ramsbergsskogen, samt Trekantens allmänning.

Sexman Daniel Ersson i Jönshyttan, blev uppsyningsman över Kårberget, Nederhyttan, Gränshyttan, Danshyttan och Nybergets skogar, samt Vasselhyttan, Jönshyttan och Ingelshyttan

Sexman Hindrik Lindmark i Fornaboda, blev uppsyningsman över Guldsmeshyttan, Reboda, Garphyttan, Uskaboda, Snuggan, Fornaboda och Hafta.

Sexman Petter Nilsson uti Lindesby, blev uppsyningsman över Torphyttan, Siggeboda, Siggebohyttan, Munkhyttan och Fanthyttan.

Sexman Anders Andersson i Björkhyttan, blev uppsyningsman över Björka samt Andershemman vid Björkhyttan.

Sexman Erik Eriksson i Björkhyttan, blev uppsyningsman över Gusselhyttan och Gusselby vid Aspa.

Deras arbete skulle i huvudsak bland annat bestå i att:

- Komma med goda råd för att förekomma delningar av hemman och anläggande av nya torp på sådana ställen där det var svårt för flera att livnära sig på jorden.
- Informera om Bergsdomstolens tillstånd för att bygga upp nya torp.
- Anmäla om åboerna misshushållade med skogen på något sätt.
- Innan skog fälldes, skulle åboerna tala med sexmannen, för att denne tillsammans med förståndig granne besiktigade skogen för att utröna om svedning kunde ske utan markens skadande. Sexmannen var skyldig att lämna ett besiktningsprotokoll om vem mer än han själv var närvarande vid besiktningen. Sedan var det upp till Domstolen att avgöra om svedning skulle tillåtas eller ej. Om man tillät svedning skulle uppsyningsmännen hålla ett vakande öga på området.
- Om intagor av utmarken skulle göras, skulle också uppsyningsmannen kallas, även här med en god granne för att besiktiga området. Första tingsdagen skulle lämnas en noga beskrivning av platsen, varvid man fick vänta på domstolens svar innan något inhägnades.
- Uppsyningsmännen fick utan vidare order utsyna timmerhyggen för eget behov. De skulle upprätta en förteckning på alla sådana områden och lämna in första tingsdagen. Det här gjordes för att i händelse timret skulle avyttras, skulle det prövas noga om det kunde göras utan att hemmanet eller skogens bestånd skadades.
- Vid vårdslöshet, skulle någon av de närmaste varande uppsyningsmännen tillkallas, och de skulle då gemensamt med gårds eller byagranne skriva till domstolen. Större utsynande skulle sexmännen inte befatta sig med.

Källa: F d domänverkets arkiv i Kloten , Klotens Bruks handlingar.

Tolkat av Anita Johnsson

LindeNytt tackar Anita för vårt första historiska reportage.

Källa: LindeNytt.com

<https://lindenytt.com/nyheter/nyheter-fran-forr/>